

Skriv!

Lærervejledning



Trykbogstaver

Gyldendal

Skriv! Trykbogstaver anvendes ved den første fælles gennemgang af bogstaverne i 1. klasse.

Skriv! Trykbogstaver øver børnenes færdigheder i at skrive trykbogstaver i hånden. Der arbejdes med bogstavernes enkle grundformer, skrivevej, indbyrdes højdeforhold, hældning og en passende afstand mellem ord, bogstaver og linjer. Derudover arbejdes der med skrivegreb og skrivestilling.

Skriveleg

For at tilgodese elevens motoriske udvikling vil det være hensigtsmæssigt at arbejde med grovmotoriske skrivelege, hvor den taktile, den visuelle, den auditive og den kinæstetiske sans involveres, inden det finmotoriske skrivearbejde med bogstaverne påbegyndes.

Bogstavernes grundformer og skrivevej bør være i fokus i disse aktiviteter, således at børnene får mulighed for at:

- føle bogstavernes form på sandpapir
- forme bogstaver i ler, modellervoks eller trylledej
- skrive i luften med pegefingeren
- skrive på hinandens ryg
- tegne bogstaver i stort format i sand, på tavle, på papir uden linjer

Aktiviteterne kan organiseres som klasseundervisning eller som værkstedsaktiviteter. Arbejdet kan foregå sideløbende med arbejdet med bogen.

Skriv! – på interaktive whiteboards

Skriv! – på interaktive whiteboards gør det let at inddrage whiteboardet i undervisningen. Programmet består af færdige skrivelinjer med grundmønstre, bogstaver og tal fra *Skriv! Trykbogstaver*. Læreren kan desuden opstille skrivelinjer med egne tal- og bogstavkombinationer, enten hjemmefra eller i samarbejde med eleverne på klassen.

Med *Skriv! – på interaktive whiteboards* slipper læreren for at tegne skrivelinjer i frihånd på tavlen, og der er mulighed for at gemme elevernes tavlearbejde.

Skriv! – på interaktive whiteboards ligger på internettet på adressen <http://iwb.gyldendal.dk>. Brugere af *Skriv! Trykbogstaver* kan anvende programmet gratis.

Skrivefamilier

I *Skriv! Trykbogstaver* er bogstaverne inddelt i følgende ”skrivefamilier”, hvor de grupperes efter beslægtede skriveveje. Hver ”skrivefamilie” har sin egen farve:

1. Venstrekreds (grøn)

a, d, g, o, c, ø, e, q, å, æ, e, u, s

De fleste bogstaver starter kl. 13 – dog ikke e, u og s. Da e, u og s er en del af en venstrekreds, er de taget med her.

2. Højrekreds (orange)

p, b, n, m, h, r

3. Lodrette streger (gul)

i, l, t, f, k

4. Skrå streger (blå)

x, v, w, y, z

Hvert enkelt bogstav præsenteres først med grundmønstret, herefter selve bogstavet og til sidst bogstavet i en meningssammenhæng. Bogstavet bruges i et navn og hele ord.

Side for side-vejledning

Side 3: Afspændingsremse

Remsen med tilhørende bevægelser læres udenad og bruges undervejs i skrivearbejdet.

Side 4: Bogstavernes grundlæggende former øves

Eleven skriver oven i grundformerne og fortsætter derefter selv. Nederst på side 4 kan eleven lave en tegning, der indeholder de grundlæggende former og mønstre.

Side 5: Bogstavernes grundlæggende former og mønstre

Tegningen på siden indeholder de grundlæggende former. Eleven skriver oven i mønstrene med forskellige farver.

Side 6-17, 20-25, 28-33, 36-39: Bogstavsiderne

Øverst på siden er der en præsentation af ”dagens bogstav”

- som ”vi ser det” – i trykte tekster
- som ”vi hører det” – i ord og her i lydrette ord
- som ”vi skriver det” – som bogstavet skrives i hånden

Læreren skriver dagens bogstav på tavlen i stort format. Skrivevejen præciseres, og specielle træk og detaljer ved bogstavet fremhæves. Eleverne skriver og øver bogstavet på skift ved tavlen og i stort format på papir uden linjer. Andre af de tidligere nævnte skrivelege kan inddrages her. Herefter påbegyndes arbejdet i bogen.

Der skrives oven i bogstavet øverst til højre på siden med henblik på indlæring af bogstavets form og skrivevej.

Små og store trykbogstaver (minuskler og versaler) øves, ved at eleven skriver oven i de første mønstre og bogstaver og derefter fortsætter selv.

Nederst øves ord, der begynder med ”dagens bogstav”, samt et navn.

Side 18, 26, 34, 40: Ord med ...

Her trænes ord, der hører til skrivefamilierne. På de sidste tre linjer inddrages ord fra læsetekster mv. Eleverne kan selv finde ord fra deres læsetekster, eller ordene kan findes som en fællesaktivitet på klassen.

Side 19, 27, 35, 41: Kan du huske?

Alle skrivefamilier afsluttes med en evalueringsside, hvor

- skrivevej
 - bogstavernes indbyrdes højdeforhold
 - hældning
 - afstand mellem ord og bogstaver
- er i fokus.

Desuden øver eleven sig i at skrive uden hjælpelinjer.

Side 42: Tallene

Læreren skriver tallene på tavlen med en midterlinje til hjælp. Skrivevejen præciseres, og specielle træk og detaljer fremhæves. Tallene bør være smalle af hensyn til læselighed og overskuelighed. Tallet 0 er smallere end bogstavet o. Bemærk, at tallet 1 har en lille indstreg. Tallet 3 skrives med to halvcirkler, således at det ikke forveksles med tallet 5.

Brug af langtern kan fremme den smalle form. Tallene har normalt samme størrelse som versalerne.

Side 43-47: Rim og remser samt gåder

Tekster, hvor eleven øver sig i at skrive bogstaverne uden hjælpelinjer.

Side 48

Eleven skriver bogstaverne i alfabetisk rækkefølge i ballonerne. Siden er tænkt som en evalueringsside, hvor der lægges vægt på, at bogstavernes skrivevej og formen er i orden.

Læreren bør derudover være opmærksom på, om følgende forhold fungerer for eleven:

- papirleje og papirets flytning. Papiret anbringes nærmest den skrivende hånd og lodret. Den hånd, der ikke skriver, støtter papiret og skubber det væk fra kroppen, når der skiftes linje. Se fotos på indersiderne af omslaget.
- greb. Se fotos på side 18, 27, 35 og 41 samt på indersiderne af omslaget.